योगवासिष्ठः/प्रकरणम् ६ (निर्वाणप्रकरणस्य उत्तरार्धम्)/सर्गः ००५

अज्ञातलेखकः

निर्वाणप्रकरणस्य उत्तरार्धम्

सर्गः १
सर्गः २
सर्गः ३
सर्गः ४
सर्गः ५
सर्गः ६
सर्गः ७
सर्गः ८
सर्गः ९
सर्गः १०
सर्गः ११
सर्गः १२
सर्गः १३
सर्गः १४
सर्गः १५
सर्गः १६
सर्गः १७
सर्गः १८
सर्गः १९
सर्गः २०
सर्गः २१
सर्गः २२
सर्गः २३
सर्गः २४
सर्गः २५
सर्गः २६
सर्गः २७
सर्गः २८
सर्गः १०९
सर्गः ११०
सर्गः १११
सर्गः ११२
सर्गः ११३
सर्गः ११४
सर्गः ११५
सर्गः ११६
सर्गः ११७
सर्गः ११८
सर्गः ११९
सर्गः १२०
सर्गः १२१
सर्गः १२२
सर्गः १२३
सर्गः १२४
सर्गः १२५
सर्गः १२६
सर्गः १२७
सर्गः १२८
सर्गः १२९
सर्गः १३०
सर्गः १३१
सर्गः १३२
सर्गः १३३
सर्गः १३४
सर्गः १३५
सर्गः १३६

सर्गः २९
सर्गः ३०
सर्गः ३१
सर्गः ३२
सर्गः ३३
सर्गः ३४
सर्गः ३५
सर्गः ३६
सर्गः ३७
सर्गः ३८
सर्गः ३९
सर्गः ४०
सर्गः ४१
सर्गः ४२
सर्गः ४३
सर्गः ४४
सर्गः ४५
सर्गः ४६
सर्गः ४७
सर्गः ४८
सर्गः ४९
सर्गः ५०
सर्गः ५१
सर्गः ५२
सर्गः ५३
सर्गः ५४
सर्गः ५५
सर्गः ५६
सर्गः ५७
सर्गः १३७
सर्गः १३८
सर्गः १३९
सर्गः १४०
सर्गः १४१
सर्गः १४२
सर्गः १४३
सर्गः १४४
सर्गः १४५
सर्गः १४६
सर्गः १४७
सर्गः १४८
सर्गः १४९
सर्गः १५०
सर्गः १५१
सर्गः १५२
सर्गः १५३
सर्गः १५४
सर्गः १५५
सर्गः १५६
सर्गः १५७
सर्गः १५८
सर्गः १५९
सर्गः १६०
सर्गः १६१
सर्गः १६२
सर्गः १६३
सर्गः १६४
सर्गः १६५

सर्गः ५८

सर्गः ५९

सर्गः ६०

सर्गः ६१

सर्गः ६२

सर्गः ६३

सर्गः ६४

सर्गः ६५

सर्गः ६६

सर्गः ६७

सर्गः ६८

सर्गः ६९

सर्गः ७०

सर्गः ७१

सर्गः ७२

सर्गः ७३

सर्गः ७४

सर्गः ७५

सर्गः ७६

सर्गः ७७

सर्गः ७८

सर्गः ७९

सर्गः ८०

सर्गः ८१

सर्गः ८२

सर्गः ८३

सर्गः ८४

सर्गः ८५

सर्गः ८६

सर्गः १६६

सर्गः १६७

सर्गः १६८

सर्गः १६९

सर्गः १७०

सर्गः १७१

सर्गः १७२

सर्गः १७३

सर्गः १७४

सर्गः १७५

सर्गः १७६

सर्गः १७७

सर्गः १७८

सर्गः १७९

सर्गः १८०

सर्गः १८१

सर्गः १८२

सर्गः १८३

सर्गः १८४

सर्गः १८५

सर्गः १८६

सर्गः १८७

सर्गः १८८

सर्गः १८९

सर्गः १९०

सर्गः १९१

सर्गः १९२

सर्गः १९३

सर्गः १९४

सर्गः ८७
सर्गः ८८
सर्गः ८९
सर्गः ९०
सर्गः ९१
सर्गः ९२
सर्गः ९३
सर्गः ९४
सर्गः ९५
सर्गः ९६
सर्गः ९७
सर्गः ९८
सर्गः ९९
सर्गः १००
सर्गः १०१
सर्गः १०२
सर्गः १०३
सर्गः १०४
सर्गः १०५
सर्गः १०६
सर्गः १०७
सर्गः १०८
सर्गः १९५
सर्गः १९६
सर्गः १९७
सर्गः १९८
सर्गः १९९
सर्गः २००
सर्गः २०१
सर्गः २०२
सर्गः २०३
सर्गः २०४
सर्गः २०५
सर्गः २०६
सर्गः २०७
सर्गः २०८
सर्गः २०९
सर्गः २१०
सर्गः २११
सर्गः २१२
सर्गः २१३
सर्गः २१४
सर्गः २१५
सर्गः २१६

श्रीवसिष्ठ उवाच ।

स्वभावं स्वं विजित्यादाविन्द्रियाणां सचेतसाम् ।

प्रवर्तते विवेके यः सर्वं तस्याशु सिध्यति ।। १

स्वभावमात्रं येनान्तर्न जितं दग्धबुद्धिना ।

तस्योत्तमपदप्राप्तिः सिकतातैलदुर्लभा ।। २

शुद्धेऽल्पोऽप्युपदेशो हि निर्मले तैलबिन्दुवत् ।

लगत्युत्तानचित्तेषु नादर्श इव मौक्तिकम् ।। ३

अत्रैवोदाहरन्तीममितिहासं पुरातनम् ।

मम पूर्वं भुशुण्डेन कथितं मेरुमूर्धनि ।। ४

पुरा भुशुण्डः कस्मिंश्चित्पृष्ट आसीत्कथान्तरे ।

मया कदाचिदेकान्ते मेरोः शिखरकोटरे ।। ५

मुग्धबुद्धिमनात्मज्ञं कं त्वं सुचिरजीवितम् ।

स्मरसीति मया पृष्टेनोक्तं तेनेदमङ्ग मे ।। ६

भुशुण्ड उवाच ।

आसीद्विद्याधरः पूर्वमनात्मज्ञः सुखेदितः ।

लोकालोकान्तरशृङ्गे शुष्क आर्यो विचारवान् ।। ७

तपसा बहुरूपेण यमेन नियमेन च ।

अक्षीणायुरतिष्ठत्स पुरा कल्पचतुष्टयम् ।। ८

ततश्चतुर्थे कल्पान्ते विवेकस्तस्य चोदभूत् ।

विदूरस्येव वैदूर्यमौचित्याज्जलदोदयात् ।। ९

पुनर्मृतिः पुनर्जन्म जरा मेति विभावयन् ।

लज्जेऽहं तत्किमेकं स्यात्स्थिरमित्यवमृश्य सः ।। 6.2.5.१०

मामाजगाम संप्रष्टुमष्टादशमयीं पुरीम् ।

स्वामुपोह्य विरक्तात्मा संसाराररसतां गतः ।। ११

स मत्समीपमागत्य कृतोदारनमस्कृतिः ।

मत्पूजितोऽवसरत उवाचेदमनिन्दितम् ।। १

विद्याधर उवाच ।

मृदूनि परितापीनि दृषद्दृढबलानि च ।

छेदे भेदे च दक्षाणि स्वशस्त्राणीन्द्रियाणि च ।। १३

पर्याकुलानि मलिनानि विपत्प्रदानि

दुःखोर्मिमन्ति गुणकाननपावकत्वात् ।

हार्दान्धकारगहनानि तमोमयानि

जित्वेन्द्रियाणि सुखमेति च किं ममार्थैः ।। १४

इत्यार्षे श्रीवासिष्ठमहारामायणे वाल्मीकाये दे० मो० निर्वाणप्रकरणे उ० विद्याधरोपाख्याने विद्याधरप्रश्नो नाम पञ्चमः सर्गः ।।५।।